

(סוף מעמוד 7)

נכשלו, והם עלו לרוקח ביוקר. כשרצה ר' קח לחזור לעיריה, נתקל בחומת ההתנגדות של הדתיים.

אחרי הבחירות האחרונות, כשהיתה ברירה בין גולה מאירסון לבין ישראל ר' קח, היה זה משה דוב מגיד שהכריע את הכף, לטובת חיים לבנון. לא גולדה ולא רוקח התאימו לתכניותיו ולתכניות חברא קדישא. המצב הקיים מתאים לשני הגורמים הרבה יותר. הקברנים קבעו את המימשל העירוני.

המנהל משחק קדשים

כוח מרכזי זה ניתן בידי מגיד הודות לעובדה פשוטה ביותר: יש בידי 600 אלף ל"י לשנה, שהוא יכול להוציא ככל העולה על רוחו.

שום חוק אינו מחייב את החברא להוציא את הכספים, שהיא סוחטת מידי האבלים. היא נוהגת להוציא רק חלק קטן מאד מהם להחזקת בתי הקברות, שהם מונחים בידו.

הסעיף העיקרי בהוצאות הוא סעיף ה' צדקה והתמיכה במסדות. החברא עושה זאת מרצונה החופשי. היא משלמת תרומה של 20 אלף ל"י לשנה למועצה הדתית של תל-אביב, ובצורה זו מבטיחה לעצמה שטח מאגף זה. מסודות שונים ומשונים, הקשרים לכל מיני חוגים ומפלגות, מקבלים אף הם תרומות, מאותה סיבה. לכן יש גם ל"מפא"י וגם לשאר המפלגות הבלתי-דתיות סיבה מספיקה (ומספקת) לשחק ולעצום שתי עיניים. מובן שעיקר הסכומים מוקדשים למלחמת-הבחירות של הפועל-המזרחי והמזרחי.

התשלומים העיקריים ניתנים בצורה אחרת לגמרי. לפי סידורי החברא רשאי מגיד ל"שלם לכל אדם, הנראה בעיניו כנוק, סכום שלא יעלה על 5 ל"י. אדם הנראה בעיניו כנוק הוא אדם המביא תפקיד-מלצה מהמגיד עצמו או מאחד מדיידי חברא. אין שום פיקוח: אדם נזקק יכול לבוא כל שעה או כל יום, אם מגיד מכים לכך.

אפשרות זו להוציא סכומים עצומים ללא הגבלה היא כוח פוליטי ואישי ממדרגה ראשונה, והיא פותחת פתח לשחוד כל אדם הנראה ראוי לכך. בצורה זו משמשים כספי המתיים למטרות חיות.

בשעות הפנויות משרותו הציבורי, הנושא משכורת בריאה כפי שהוא מקצב לעצמו, יש למגיד חובבות שהיא נפוצה יותר בין אנשים בלתי-דתיים, והכרזות לעתים בהם-סדים גדולים. הוא משחק-קלפים נלהב. רק יושרו האישי מונע בעד מגיד מלרואת בעצמו נזקק, בהתאם למטרות חברא-קדישא.

המתים נותנים דחיות

שנים אנשים המנסים ללחום במשק הגול של החברא קדישא בורכים פר-טינויות, תושבי קרית-ביאליק, למשל, הצ'ליחו להקים לעצמם חברא קדישא מתגדבת, הכפופה למועצה המקומית הנבחרת. חברא זו כפופה לפיקוחו הדתי של הרב האקומי, והיא גובה מכל מלמ"מסס סכום מינימלי של 300 פרוטה כמס חודשי. בבית-קברות זה, כמו בשמיים, אין הבדל-מעמדות.

אולם שיטה פרטיזנית זו אינה פתרון לבעיה לאומית. אחרי שהבטוח הלאומי משלם את כל הוצאות הקבורה הממשיות, אותן הוא גובה מן האזרח כמס חודשי, לא נותרה שום הצדקה להטיל על החברא קדישא, ולעצם קיומה של החברא קדישא עצמה כנוף כלכלי.

במדינה מודרנית, לא יתכן כי אחד הש'רותים החיוניים ביותר, אשר כל אזרח, בלי הבדל של דת, מין וגזע, סופו להודק לו, יהיה נתון בידיים פרטיות, העושות בו כ'בחור שלהן. הפתרון היחיד הוא ממלכתי: הקמת שרות-קבורה לאומי, במשרד הבריאות או במשרד הפנים, תחת פיקוחו הדתי של משרד-הדתות, שיוון מכספי הביטוח הלאומי ולא יאבה אף פרוטה אחת עבור כל השירותים הכרוכים בקבורה.

זהו השרות היחיד שאפשר לתת לאזרח חינם, בלי כל דאגה שבגלל זה ינוצל יתר על המידה.

עד שהמצב הקואליציוני יאפשר פתרון זה, ימשיכו החברות הקדושות למיניהן ל'הגשים בצורה הצניית ביותר את הפסוק ה'קלאסי של מהסדר הישראלי: "כי במוותם ציון לנו את החיים!"

רות לירות. היא יודעת כי אין כמעט משפחה המוכנה להשאיר את בנה בקבר אלמוני ללא סימן. שעת הסחיפה הגדולה מגיעה ברגע שמתעורר הרצון להקים את המצבה. אין שום מחיר קבוע. המשפחה נאלצת לשלם ככל העולה על דעת החברא הפרטית.

תשלום זה אינו כולל את מחיר המצבה עצמה והקמתה. מאחר שבוגי המצבות נזקקו בזמנו לרשימות לקניית מלט, היו נתונים להסדה של החברא קדישא, שאירגנה אותם וידעה היטב איך לנצל את כוחה למטרותיה. גם זה העלה, כמוכן, את מחיר המצבות, המגיע עתה לאלף ל"י, הרשיון עלול לעלות מאות או אלפי ל"י. אי-אפשר גם להקים מצבה שאינה עשויה בידי אחד מחברי ארגון אמנותי זה, המאשר עלידי עסקני החברא. כל זה אמור כמוכן, כלפי קבר רגיל ועמ'מי, במקום הרחוק ביותר בבית-הקברות ה'רחוק ביותר. מי שמעוניין במקום מכובד, חייב כמוכן לשלם מחיר מכובד עוד יותר, ביום הפטירה או לפניו.

לכן התנגדת החברא בכל כוחה להצעה כי המתים יקברו זה בצד זה, לפי סדר מותם. החברא לא זה כלכד שאינה מכירה בדמוקרטיה עלי אדמות, היא שוללת גם דמוקרטיה מתחת לפני האדמה. כל הקים יש לו מחיר משלו, בעולם הזה ובעולם הבא.

תורת האומה

מנהג יש יוצאים מן הכלל. אפילו החברא קדישא לא העזה, למשל, לדרוש תשלום לקבורת חללי מלחמת-השחרור.

אולם אין לדרוש מן החברא לתת מתנות חנים ללא הגבלה. לכן קוצצו קברות חללי האומה. תחת הרוחב הרגיל של 120 סנטימטר הקבר, זכו החיילים רק לרוחב של 75 סנטימטר.

הם היו מסוגלים לכבוש קילומטרים מ'אדמת המולדת מידי אויב, אך בשום פנים לא יכלו לכבוש עוד 45 סנטימטרים מידי עסקני החברא קדישא.

אמנם החברא התל-אביבית היתה יותר הר'מאנית מחברותיה הירושלמיות. חללי יר'שלים היו מפורזים בבתי-קברות שונים. כל חברא התנגדה בהחלט להוצאת החללים מ'תחומה שלה, מתוך חשבון מוצק שבכל זאת אפשר להוציא משהו מידי הקרובים הבאים לבקר את חלליהם בימי השנה.

אב שכול אחד הצליח לפרוץ מצור זה. הוא צנח מתעלה מהתקפת-לב במשרד ה'חברא-קדישא, כשזו סירבה לתת לו להעביר את בנו לבית הקברות הצבאי על הר מנ'רות. מאז קיימת אפשרות זו.

מנהגי אברים

ין החברא התל-אביבית רואת, כמוכן, למתים בלבד. לא פחות היא דואגת לשארים בחיים. לכן טרח הרב ה'גאון ר' מנחם האגר זצ"ל לחבר ספר מ'יד חד בשם מנחם אבליים. תפוצת ספר זה מ'דה בדיוק נמרץ עם הסטטיסטיקה של ה'מתים בשנים האחרונות. יש האבלים נוחמה, אם רצו בכך ואם לאו. כל אחד חוייב ל'נות את הספר במחיר שחי ל"י.

האגר, איש המזרחי, מונה עלידי הרבנות הראשית למועצה הדתית של תל-אביב. הוא עצמו מינה את בנו אלעזר מזכיר (בשכר) המועצה הדתית. סגנו (בשכר) של אלעזר האגר היה חנוך אברמוביץ, בנו של חבר אחר של המועצה. איש לא מינה את האגר לתפקידו בחברא קדישא.

כאשר החזיר האגר האב את נשמתו לב'ר'א, נפלה ירושתו בורכים מסתוריות לחיקו של משה דוב מגיד, שגם הוא לא מונה עלידי שום מוסד נאיהלעין. מגיד (55), קנה לעצמו שם כסוחר וכעשיתן. אולם חייו הכלכליים היו עגומים. פשיטת-רגל רדפו אחריו, שריפות רדפו אחריו פשיטת-הרגל. למרבית המזל, רדפו דמיהביטות אחרי ה'שריפות.

לאנשים חיים ידוע מגיד יותר כחבר קלי'ריה חתיק, ששיחק תפקיד מכריע בהיס'טוריה העירונית.

ראשהעיר ישראל רוקח עשה בשעתו מא'מצים רבים להעביר את החברא-קדישא ל'רשות או לפיקוח העיריה. מאמצים אלה

ניינות להתוודע בכתב אל שני צעירים — גבוהים ונחמדים.

21,5 שנות חיים לאירופה

מה דעתכם על זה (974/945)? "ברצוני לצאת הקייץ הזה לטיול קצר באירופה במטרה של הנאה מכסימלית והוצאה מינימלית. לשם השלימות נדמה לי שכדאי לצרף עוד משהו. אני רוצה משהו שיהיה משהו. אסור לו להיות מ'ש'נוב, אך יחד עם זאת עליו להיות מ'ש' כמו ומעלה גם ברוחו וגם בגופו. רצוי שיהיה יליד הארץ או חניכה מזה שנים. אם הוא לא היה מקורם באירופה, זה עלול להיות רק מעלה. בקשר לשאר — מוסיקה, קולנוע, ספרות וכדורגל... אני מבטיחה לו שנסתדר. אשר לי — בין השאר, עומדים לרשותי 21,5 שנות חיים ו-168 סנטימטר גובה."

מכירמינהאם דרמת-גן

את מכתבו של 974/946 קיבלתי כ' שהוא נושא את דיוקנה הנאה למדי של אליזבת השנייה, מלכת אנגליה. הוא אומר שהוא נמצא בבימי-הנאם ומש'חלם בחשמל בבית חרושת. הוא יליד ברוזיל אך כנראה שהגיע ארצה עוד לפני שהספיק ללמוד לרקוד קונגה. הוא היה בן 3.

בארץ היה בתנועת נוער ואפילו רצה לצאת להתיישבות. הוא היה גם שנה במקוה ישראל, למד לאחר מכן בבית ספר מקצועי, היה בחיל האוויר. הוא בן 23 ואוהב מוסיקה ג'אז וקלאסית, ל'בות, אך לא במקומות מפוארים. בדרך כלל, הוא רמתגני ועומד לשוב לשם בעתיד הקרוב. על כן רוצה היה כי הכ'רת אליו תהיה רמתגנית או לכל היותר תל-אביבית.

17, חומום והעזים הזה

"גילי הוא גיל הגילים: שבע עשרה וחצי", כותבת בעליצות (974/947) ר' אומרת שברצונה להתכתב אם צבר בן 20—24 החי בקיבוץ, מושב או אפילו

בגרעין אי שם בארץ. כיאה לנערה בגילה היא אוהבת לקבל ולכתוב מכתבים, לעשות טיולים ארוכים ברגל, לאכול חומום וכמוכך, לקרוא את העולם הזה.

מהנדם מצוברח

(974/948) רוצה להתוודע אל נערה בעלת צחוק בריא מדבק כדי שאפילו אם יהיה מצוברח, — דבר הקורה לו כנראה לעתים תכופות — יגרוף אותו עמו. הוא אומר שבעצם זה כמעט העיקר. אותו בחור המסתפק במועט הוא מהנדס והיה רוצה כי הנערה תגלה מעט עניין גם בנושאים מדעיים.

האינזינר הוא בן 24, גר בחיפה, ביישן מאד, אוהב לשוטט בהרים, להתרשל ב'בוש, קפה תורכי, מוסיקה קלאסית ו'חודדים סריגתי'ד (לפי כתב ידו הועיר והמסורד, לא אתפלא אם הוא סורג אותם), שונא פוליטיקה, אודם מופרז וסרטים הוליבודיים.

לשני חיילים, מוראד

אחד חולם על אבא אמא ספג נרדם ספג הוזה שני חולם על רות או רנה וחובק את הרובה.

כך כותבים שני חיילים קרביים (974/942) הנמצאים בתנאי מחנה מפרכים ווקוקים למוראל גבוה. הם סבורים כי תוכלנה להרים אותו נערות אינטליגנ'טיות ונאות, בנות 16-18. הן יכולות לכתוב על כל מה שעולה בראשן החמוד, ושני גיבורי החייל מקווים כי לא יהיה זה פוליטיקה.

אני בטוחה שאתן חושבות כמוני, כי מצוה להרים את מוראלם של בחורי חמד אלה, ואפילו אם שמכן לא יהיה רות או רנה.

כמונה — או לא?

ראשית, אני רוצה להרגיע אתכן שאין כאן טעויות דפוס של העולם הזה. מס' חבר שיש אנשים שכותבים כך בעל הדבר טוען כי הוא סטודנט מאמריקה. אולם טבעי, הציני אומר לי שאי אפשר לטעות בשיטתיות כזו. ובכן — על החיים ועל המוות:

"ימים של חופשה של קיץ והרציה לשות משהו ולהשתשה מאת נתן לו רצון לכתוב עליך כמה שורה בגלל ש'אקבל, אולי מכתב/ים מכמה בנות יש'רלי. אני לא רוצה אומר הרבה (דבר שלא הפריע בעדו לכתוב שלושה דפים צפ'ר פים: אני סטודנט בן 20 שהגיעה לי ישראל אם חליפת הסטודנטים של יש'רל וארצות-הברית... הנרה שתרצה לכתוב אתי מכתבים תקבל מכתבים ב'ותן

חשבתי שכבר קרה משהו. איש לא איבד תמונות בזמן האחרון. כשקיבלתי את תמונתו של האלמוני הזה שאני מצי'נה בפניכן כאן, קיבלתי את פניו כידיד יקר ואבדו. מצאה את התמונה, בתחנה המרכזית, נערה בלונדית בשם ירדנה, הטוננת כי הבחור המצולם בה מצא נורא חן בעיניה. נחמד, סוסו של האביר, לא כן?

זה שיחה את עצמו בתמונה, יפנה נא בכתב למערכת ויקבל את כתובתה של הבלונדית.

אני מספר לה על ארצות-הברית... הנרה שיכתוב אלי צריך לכתוב אך ורק בעברית אומר לך שכל מכתב באנגלית לו אינה אליו...

אני גסוה כמו עמוד טלגרף ורוזה כמו גפרור יש לי מלפפון במקום רוש (זה הדבר היחיד שאני מוכנה להאמין לו). יש גם טלסקופ על האף... בקייץ אני שותה טמפון... הנרה שכותב אלי צריחה להיות אד הגיל של 18 בגלל שיש לי חולשה לחסרות נסיון... היא צריחה להיות גבוה ויפה כי אני לא כזה... אני משתלם בטכניון באורונטיקה. זה משהו כזה שמתאסקים אם אירונות... ואם אינכן מספרות לי אתר כך מה יצא מכל העניין, הרי שהנכן אנואיסטייות.

שתיים ועוד שניים

מכתב רגיל, לשם שינוי (974/944); משתי צבריות בנות 23 המספרות שהן אוהבות טיולים וספורט, הצגות טובות ובכלל, בילוי יפה בחברה נעימה. מעו'